

Πορεία προς ανατολάς

Στον Θεόφιλο
και τον Βασίλειο Κοτσμανίδη

Είναι μια αλυσίδα, μια αρμαθιά. Σ' ένα δρόμο δίχως τέρμα. Είναι ένα τσούρμο. Συρφετός. Σωρός. Σχεδόν δεν είναι άνθρωποι. Είναι ένα καραβάνι ληστεμένο που περπατάνε στο δάσος. Μετά περνούνε τη γέφυρα που ταλαντώνει τον άνεμο. Ξαναπαίνουν στο δάσος. Μέρα νύχτα βρέχει. Άμα πλησιάσεις κοντά, ακούς μουρμουρητά και προσευχές. Κάτω στο ποτάμι βουίζουν τα νερά. Προχωρούν μηχανικά κι εξαντλημένοι. Τα παιδιά ανέκφραστα. Πάνω στα δέντρα πέφτει η ομίχλη. Μετά η νύχτα. Ένας τέντζερης γλιστράει από τα χέρια του κοριτσιού με τη μαντήλα. Ο αντίλαλός του γκρεμίζεται βαθιά στη χαράδρα. Τους ξανατυλίγει το σύννεφο, έτσι που να μη βλέπεις μπροστά σου. Κι ανηφορίζουν. Δεν ξέρουν ποιος έμεινε πίσω. Στο τέλος μετριούνται. Και μένουν όλο και πιο λίγοι.

Άλλος κόσμος... ή στον άλλον κόσμο;

Χαράματα. Το χνώτο του χιονιού συναντάει την προσευχή του παλιού πεχλιβάνη.

- Ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου εἰς τὰ ὄρη, ὅθεν ἤξει ἡ βοήθειά μου. Ἡ βοήθειά μου παρὰ Κυρίου τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. Μὴ δώης εἰς σάλον τὸν πόδα σου...
- Έ, παπάζ, τι μουρμουράς; Κλωτσάει τ' άλογο και πάει μπροστά...

Άμα στίψεις το χώμα θα βγάλει αίμα. Όχι μόνο εδώ παντού. Σ' όλον τον κόσμο. Ποιος ήταν που ρωτούσε γιατί ο Κάιν σκότωσε τον αδερφό του; Μήπως ξέρεις γιατί ο Κάιν σκότωσε τον αδερφό του;

Μετά, ξερά βουνά. Άνθρωποι σαν τα πουλιά. Ξεγελούν την πείνα τους με το τίποτα. Μια πηγή στάζει για χίλιους νοματαίους. Κι αυτοί, ακούσιοι νομάδες, σπέρνουν τα παιδιά τους μέσα στο ξερό το χώμα και το ποτίζουν με τα δάκρυά τους. Εκεί χάσανε τέσσερα παιδιά. Κι ύστερα αναχωρούν για τα μέρη που λένε πως ήταν κάποτε Παράδεισος. Εκεί που γίνονται τώρα οι φασαρίες. Κι όταν γυρίζουν πίσω είναι σαν να 'ρχονται απ' τον άλλον κόσμο. Όταν μιλάνε, νομίζεις πως βγαίνουν χρησμοί απ' το στόμα τους. Κι όταν νύφες, παιδιά κι εγγόνια μιλάνε για χίλια δυο, ο παπα-Γιώργης σωπαίνει. Κι εκεί που δεν το περιμένεις, βγαίνει από μέσα του ένα «Δόοξα Σοι ο Θεός» και ξανά βυθίζεται στη σιωπή του. Παρακαλούσε το Θεό, μόλις σχωρέθηκε η παπαδιά του, να τον πάρει κι εκείνον. Έζησε άλλα δέκα χρόνια σ' αυτόν τον κόσμο. Και σε κάθε προσκομιδή βγάζει μερίδες και μνημονεύει:

Έλισάβετ, Σοφίας, Εύανθίας, Βενιζέλου, Λαμπαδοῦ, Δέσποινας... μετὰ τῶν ἀγίων ἀνάπαυσον Χριστὲ τὰς ψυχὰς τῶν κεκοιμημένων... ἐν ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὄπαῖς τῆς γῆς... ἐν ὁδῶ, ἐν τάφοις, ἐν ἐρήμοις, τὸν βίον καταλῦσαι, μοναδικούς τε, μιγάδας, νέους, πρεσβύτας, μετὰ ἀγίων Χριστὲ σκῆνωσον... Οὐς περ πόλεμος ἐθέρισε, καὶ ἔκτειναν φονῶντες, τοὺς ἐξ ἀγχόνης τοῦ πέλας, πίστει σοι λατρεύσαντας ἀνάπαυσον ...καὶ πῦρ οὐς ἐτέφρωσε, τῶν πιστῶν Ἐλεῆμον, ἐν μερίδι, τάξον τῶν Δικαίων...

Όταν τους πάντρεψαν, εκείνος δεν ήξερε γρυ τουρκικά κι η Αναστασία σχεδόν καθόλου ελληνικά. Στο δρόμο εκείνη τους θύμιζε συνέχεια πως είναι παπάς, να μη τον πάρουν στο στρατό, που θέλανε φαντάρους. Πολλές φορές τον γλίτωσε. Μια άλλη φορά που έπεσε στα πόδια τους έφαγε

πολύ ξύλο. Μέσα απ' τα χέρια της τον πήρανε... Τον παπα-Γιώργη τον σύρανε μακριά. Η μάνα με τρία παιδιά, ό,τι απόμεινε απ' τη φαμελιά, γυρίσανε με τα καράβια στην Ελλάδα. Βγήκανε Πειραιά και τέλος σταθήκανε στα χωριά του Κιλκίς. Μέσα στις λάσπες. Χειμώνα καιρό. Εκεί, σε μια αχερώνα, σχωρέθηκε και το πέμπτο παιδί, ο Λαμπαδός, που τον φωνάζανε Χάμπο.

Ο παπάς, μετά που τους αφήσανε, πήρε το δρόμο για την Πόλη. Δίχως χαρτιά, χωρίς τίποτα. Τον είδανε στο Φανάρι με τα κουρέλια και δεν τον πιστεύανε. Βρήκε κάτι γνωστούς και αυτοί μαρτυρήσανε για την ιεροσύνη του. Του δώσανε χαρτιά καινούρια απ' το Πατριαρχείο και ρώτησε την Παναγία πού να πάει. Πειραιά ή Θεσσαλονίκη; Πήρε το βαπόρι για Θεσσαλονίκη. Ρωτώντας και μαθαίνοντας έφτασε στα χωριά στο Κιλκίς. Εκεί, λέει, είναι οι δικοί του.

Ένας συντοπίτης του τον είδε στα πρώτα σπίτια του χωριού. Τρέχει να τους προφτάσει το νέο, βρίσκει τον γιο του τον Αναστάση και τη Μαρία και τους το λέει. Τ' ακούει από μέσα η παπαδιά και βγαίνει έξω θυμωμένη.

- Τι λόγια είν' αυτά, του λέει, δε ντρέπεσαι να κοροϊδεύεις τα παιδιά;

Πάνω στην ώρα φάνηκε κι ο παπα-Γιώργης και συνάντησε την Αναστασία μπροστά στο κατώφλι της καλύβας. Απ' το βλέμμα της έμαθε ότι το άλλο το παιδί το πήρε ο Θεός στο δρόμο.

Σε ένα χειρόγραφο ο παπα-Γιώργης έγραψε μονάχα τα εξής:

Τὸ 1892 ἐγεννήθην εἰς τὸ χωρίον Καρά-Καγιά ἢ Γιαγπασὰν τῆς ὑποδιοικήσεως Κάβζας, ἐκκλησίας ἐπαρχίας Ἀμασειᾶς καὶ Ἀμισσοῦ τοῦ Πόντου.

Ἐσπούδασα στὸ ἴδιο χωρίον, μετὰ τὸ δημοτικὸν σχολεῖον καὶ σχολαρχεῖο, ἄνευ ἀπολυτηρίου λόγῳ τῆς φρικτῆς καταστροφῆς μας.

Διὰ τὸ χωρίον Γιάριμτζα, ἱεροῦ ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἐξελέγην τακτικὸς ἐφημέριος.

Ἐχειροτονήθη ἐν Τσαῖρ-Ὀζοῦ τῆς ἐν λόγῳ Ἐπαρχίας ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου ἐπισκόπου Ἀριστείας κ. Ἱεροθέου, τῇ μὲν 29 Σεπτεμβρίου 1919 εἰς διάκονον, τῇ δὲ 30^ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς καὶ ἔτους εἰς πρεσβύτερον. Κατόπιν ἐδιορίσθη εἰς τὸ χωρίον Καράμεσε, ἱερὸν ναὸν ἁγίου Θεοδώρου.

Ἀπ' τὸ χωρίον Καράμεσε το 1921 – 9 Ἰουλίου - ἐκτοπίσθη οἰκογενειακῶς καὶ μετὰ τοὺς ἐνορίτας μου μέσῳ νομοῦ Σεβαστείας ἕως Χαρπούτης Ν. Διαρβεκίρ Ν. Βιτλὶς τῆς Μεσοποταμίας τῇ 18^ῃ Ὀκτωβρίου ἐγκατάστησάν με. Το 4.6 τὶς 1922 με ἐστρατολόγησαν καὶ ἐστάλην μέσῳ Ν. Βὰν Ν. Ἐρζουρούμ εἰς Ἐμρτσᾶν, κὶ ἐκεῖ μέσου Ἐρζουρούμ Σαρίκαμές. Τὸ 22.8.23 ἔλαβα ἀπολυτήριον μέσου Τραπεζοῦντος Κων/πόλεως Θεσσαλονίκης Κιλκίς.

Τα ὑπόλοιπα εἶναι γραμμένα μέσα του.